

prima instanță – D. Șușchevici
instanța de apel – L. Bulgac, N. Craiu, M. Guzun

dosarul nr. 3ra-1314/14

ÎNCHEIERE

08 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Vera Macinskaia
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Iurie Martiniuc

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Iurie Martiniuc împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova cu privire alocarea spațiului locativ

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2014 prin care a fost respins apelul declarat de Iurie Martiniuc și menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 12 decembrie 2013, prin care a fost respinsă acțiunea

constată:

La 24 iunie 2013, Iurie Martiniuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Apărării al RM cu privire la alocarea spațiului locativ.

În motivarea acțiunii a indicat că dânsul a fost militar și angajat în serviciu militar din anul 1984, iar din anul 1992 prin contract.

Menționează că pe parcursul serviciului a executat diferite funcții în calitate de ofițer, ultima funcție fiind specialist principal al Direcției Organizare - Mobilizarea Marelui Stat Major al Ministerului Apărării al RM, gradul militar locotenent-colonel.

Relatează că în anul 2004, cu o vechime în muncă de serviciu militar de mai mult de 23 ani, a fost trecut în rezervă.

Indică că pe parcursul serviciului militar, împreună cu familia sa formată din 3 persoane, a fost nevoit să locuiască la gazdă sau la cămin din lipsă de spațiu locativ.

Declară că în conformitate cu legislația în vigoare la momentul respectiv, Ministerul Apărării al RM, urma să asigure familia sa cu spațiu locativ de stat, astfel, dânsul de nenumărate ori s-a adresat către Ministerul Apărării al RM, cu solicitarea de a i se acorda spațiu locativ din fondul de stat, din limita alocațiilor prevăzute în bugetul Ministerului Apărării al RM pentru acest scop, dar fără rezultat.

Afirmă că unicul fapt realizat de Ministerul Apărării al RM a fost includerea reclamantului într-o listă generală a solicitanților.

Explică că procesul de acordare a spațiului locativ a fost tergiversat și până în prezent, reclamantului nu i s-a acordat spațiu locativ, drept care este asigurat de normele constituționale ale Republicii Moldova, de legislația respectivă în vigoare la momentul respectiv și de contractul încheiat cu Ministerul Apărării al RM.

Explică că la 25 mai 2013, dânsul s-a adresat cu o cerere prealabilă Ministerului Apărării al RM, solicitând soluționarea problemei privind asigurarea cu spațiu locativ sau achitarea compensației bănești, iar ca rezultat a primit un răspuns pe care îl califică ca fiind evaziv interpretându-l ca un refuz administrativ.

Consideră că acest răspuns este ilegal, deoarece în conformitate cu prevederile art. 21 al Legii cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, în redacția existentă la momentul îndeplinirii de către reclamant a serviciului militar, autoritățile publice erau obligate să-l asigure cu spațiu locativ.

Este de opinia că în atare circumstanțe, au fost încălcate și prevederile contractului cu privire la executarea serviciului militar semnat de el și Ministerul Apărării al RM, care prevede indirect și condiția de asigurare a reclamantului și familiei sale cu spațiu locativ în conformitate cu normele legale stabilite.

Menționează că la moment, Iurie Martiniuc precum și întreaga lui familie nu este asigurat cu spațiu locativ, nu are viză de reședință, fiind lipsit ilegal de un set întreg de drepturi cetățenești, precum dreptul la un trai decent, la locuință, la vot.

Reclamantul Iurie Martiniuc și-a întemeiat pretențiile invocate în acțiune în baza prevederilor art. 47 din Constituția RM, art. 21 alin. (15) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, care este abrogată dar care în opinia reclamantului la momentul îndeplinirii serviciului militar era în vigoare, dânsul întrunind toate condițiile enumerate în acest act normativ, art. 9 alin. (3) din Legea cu privire la protecția socială și juridică a militarilor și a membrilor familiilor lor, a cetățenilor care trec pregătirea militară nr. 970 din 17 martie 1992, precum și art. 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Solicită Iurie Martiniuc obligarea pârâtului de a-i acorda dânsului și membrilor familiei sale spațiu locativ de stat din fondul locativ de stat, din limita alocațiilor prevăzute în bugetul Ministerul Apărării pentru acest scop și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 12 decembrie 2013 a fost respinsă acțiunea.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2014 a fost respinsă cererea de apel declarată de Iurie Martiniuc și menținută hotărârea primei instanțe.

La 15 august 2014 Iurie Martiniuc a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia contestată, menționând că instanța de apel a neglijat dreptul legal al recurentului la spațiu locativ excluzând obligarea intimatului de a-l asigura cu spațiu locativ sau a unei variante alternative compensatorii.

Recurentul și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel pe care o consideră adoptată ilegal contrar legislației în vigoare, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată pe motiv că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțe care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță ca fiind stabilite, nu sa dat apreciere probelor neelucidate de prima instanță.

Consideră că concluziile instanței de apel, expuse în decizie, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, au fost încălcate sau aplicate greșit normele de drept procesuale și materiale.

Relatează că atât instanța de apel și prima instanță nu a aplicat Legea cu privire la statutul militarilor nr.162 din 22 iulie 2005 și Legea nr.970 din 17 martie 1992 cu privire la protecția socială și juridică a militarilor și a membrilor familiilor lor, care era în vigoare la momentul apariției dreptului recurentului de a fi asigurat cu spațiu locativ, iar în cazul neasigurării, de a primi compensația bănească pentru procurarea acestuia, sau de a i se oferi alte posibilități alternative de soluționare a litigiului dat.

Explică că instanța de apel nu a dat apreciere faptului că pe parcursul a 23 ani de neexecutare de către intimat a obligațiunilor sale stabilite de normele legislației speciale, reclamantul și familia sa au fost lipsiți de un mod de viață decent, de condiții elementare de viață privată, viza de reședință și respectiv acces la servicii medicale, situație care persistă până în prezent.

Mai susține că instanța de apel nu a dat apreciere obligațiunilor intimatului stabilite de prevederile „Contractului cu privire la executarea serviciului militar” încheiat între Iurie Martiniuc și Ministerul Apărării al RM din 25 decembrie 1992, care prevedea expres și condiția de asigurare a lui Iurie Martiniuc și familiei sale cu spațiu locativ în conformitate cu normele legale stabilite.

Apreciază ca fiind eronate concluziile instanței de apel reflectate în pct. 13, 20 și 26 din decizie, deoarece la momentul abrogării Legii cu privire la protecția socială și juridică a militarilor și a membrilor familiilor lor nr.970 din 17 martie 1992, Iurie Martiniuc nu era militar în funcție, neasigurat cu locuință, însă deja beneficia de dreptul de asigurare obligatorie cu locuință, iar acest drept în opinia dânsului, nu poate fi anulat prin abrogarea legii, deoarece modificările operate nu au caracter retroactiv și prin urmare, nu pot schimba situația juridică avută până la modificarea respectivă a legislației. Astfel menționează că recurentul a fost lipsit de un drept legal stabilit, așa cum prevede art.3 CPC RM.

De asemenea declară că nu pot fi reținute nici concluziile invocate în pct. 13 din decizie precum că la momentul depunerii cererii de Iurie Martiniuc în instanță, intimatul nu mai era obligat să-1 asigure cu spațiu locativ, acestea fiind apreciate de reclamant ca fiind niște concluzii eronate a legislației în vigoare.

La fel, recurentul supune criticii și afirmația precum că asigurarea recurentului cu spațiu locativ urmează a fi efectuată în condiții generale, pe motiv că iarăși a fost interpretată eronat norma legală iar recurentul ca subiect de drept special, asigurarea acestuia cu spațiu locativ este reglementată de o legislație specială și anume Legea cu privire la statutul militarilor, în vigoare la momentul obținerii de către recurent a dreptului de asigurare cu spațiu locativ.

Consideră că cu toate că norma respectivă a fost ulterior exclusă din legislație, acest drept obținut legal de către recurent nu poate fi îngrădit de instanța de judecată iar dânsul nu poate fi trecut în altă categorie de persoane care au necesitatea în asigurare cu spațiu locativ și beneficiază doar de a sta în rândul general respectiv.

Afirmă că instanța de apel nu a luat în considerație faptul că urmare a trecerii în rezervă a lui Iurie Martiniuc în anul 2004 cu un stagiu de activitate ca militar în forțele armate de mai bine de 23 de ani, statutul îi permite să beneficieze de prevederile din legislația specială care prevedea acordarea compensației bănești pentru procurarea spațiului locativ pentru militarii trecuți în rezervă, această reglementare nefiind pusă sub condiția alocării mijloacelor financiare din bugetul de stat, dar Ministerul Apărării fiind obligat să acorde necondiționat compensația respectivă acelor militari care având vechimea respectivă, la momentul trecerii în rezervă, nu sunt asigurați cu spațiu locativ sau dispun de spațiu locativ de serviciu fără drept de privatizare.

Precizează că o atare obligațiune a intimatului este absolut expres stabilită în legislație iar instanța de apel nu s-a pronunțat asupra acestui fapt.

Indică că o altă concluzie eronată a instanței de apel este expusă în pct. 21 al deciziei și anume că instanța de fond a dat o interpretare justă normei materiale care guvernează obiectul litigiului, a elucidat pe deplin probele administrate.

Susține că în preambulul hotărârii instanța de fond eronat a indicat că cererea lui Iurie Martiniuc ca cerere privind alocarea spațiului locativ, pe când în toate materialele dosarului cererea a fost cu obligarea Ministerului Apărării al RM privind asigurarea reclamantului cu spațiu locativ, acest aspect nefiind elucidat de instanța de apel.

La fel, consideră că contrar materialelor dosarului instanța de fond a indicat greșit numărul de persoane a familiei recurentului, fapt care de asemenea nu a fost nici infirmat și nici confirmat de Curtea de Apel Chișinău.

Relatează că atât instanța de fond cât și instanța de apel nu s-a expus asupra nerespectării clauzelor contractului încheiat dintre Iurie Martiniuc și Ministerul Apărării al RM și nici nu a fost dată careva apreciere.

Menționează că instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că prima instanță a constatat în cadrul ședințelor sale un fapt, însă în hotărârea sa a conchis altceva și anume constatând că vechimea în serviciul militar din Armata Națională a recurentului de 19 ani și 6 luni (termen calculat din 1984), instanța de fond însă a considerat că calcularea termenului decurs în așteptarea spațiului locativ trebuie calculat din anul 2000.

Explică că instanța de apel și prima instanță nu au dat apreciere faptului că listă generală a solicitanților pentru asigurare cu spațiu locativ din partea Ministerului Apărării în prezent este secretizată, contrar art.4 alin.(1), art.6 alin.(1), art.8 din Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație.

Declară că Ministerul Apărării nu a pus la dispoziție instanței de judecată informația solicitată de recurent, care probează încălcările admise de intimat, considerând că lista privind solicitanții pentru asigurarea cu spațiu locativ din partea intimatului, conține doar date publice deschise care pot fi utilizate în mod liber, reutilizate și redistribuite de către oricine care este interesat.

Invocă că contrar art. 119 alin. (1) CPC, instanța de fond nu a dat curs și a respins nemotivat două cereri ale recurentului de reclamare a probelor de la Ministerul Apărării iar instanța de apel nu sa expus asupra acestor fapte și nu sa pronunțat nici într-un fel, trecându-le cu vederea, contrar alin.(3) și (4) ale art.130 CPC al RM.

Indică că instanța de apel a trecut cu vederea și probele aduse de apelant, care demonstrează că în procesul de repartizare a spațiilor locative, de către Ministerul Apărării al RM au fost admise mai multe erori fiind neglijate și art. 121 CPC al RM și anume hotărârea Comisiei de repartizare a spațiului locativ din 21 februarie 2013 și referința intimatului către Judecătoria Centru, mun. Chișinău.

Susține că instanța de apel nu s-a expus nici asupra faptului, că instanța de fond nu a dat apreciere probelor prezentate de recurent, care demonstrează că persoane din „Listă generală a solicitanților pentru asigurare cu spațiu locativ din partea Ministerului Apărării” care au fost angajate după luna august 2000, au fost asigurați cu spațiu locativ deja de mulți ani.

Invocă că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat prevederile art. 513 și 514 ale Codului Civil, care obligă instanța de judecată la adoptarea hotărârii să țină cont de obligațiunile intimatului de executare a clauzelor contractuale, iar în cazul în care intimatul nu își execută obligațiile asumate, recurentul este îndreptățit să ceară obligarea executării forțate a obligației asumate.

De asemenea declară că instanța de apel nu a ținut cont nici de prevederile pct. 14 al Regulamentului privind modul de asigurare cu locuințe a militarilor Armatei Naționale aprobat prin hotărârea Guvernului RM nr. 1428 din 18 decembrie 2007, care stabilește că beneficiarul va obține dreptul de proprietate asupra locuinței după 15 ani de vechime în serviciu.

Menționează că instanța de apel nu a luat în considerație hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate împotriva Republicii Moldova pe diverse cazuri similare cum ar fi „Prodan contra Republicii Moldova” și „Cogut contra Ministerului Apărării”.

Totodată, recurentul face referire și la practica jurisprudenței internaționale, și anume la hotărârile CEDO (cazul Posti și Raiko vs Finlanda nr.27824/95 și Allatulchilla și alții vs Finlanda nr.35538/96) menționând că acestea au statuat expres că acțiunile de contencios administrativ împotriva organului puterii executive poate fi admisă cu condiția că reclamantul v-a demonstra în instanța de judecată că reprezentanții organului executiv (Ministerului Apărării) acțiunile căruia se atacă, nu au executat obligațiunile sale, care reiese din competența sa funcțională.

La 16 septembrie 2014 Ministerul Apărării al RM a depus referință asupra cererii de recurs declarate de Iurie Martiniuc, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil, deoarece instanțele ierarhic inferioare la adoptarea soluțiilor a elucidat pe deplin toate circumstanțele de fapt și de drept, dând o apreciere justă probelor din dosar, aplicând corect și justificat prevederile normative, iar hotărârile nominalizate le apreciază ca întemeiate și integral legale.

Susține că recurentul în cererea sa nu invocă careva temeiuri de drept pentru declararea recursului, ci doar pretinde la reaprecierea probelor.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa recurentului la 13 iunie 2014, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire nr. 1499 (f. d. 117). Alte date care ar atesta momentul recepționării deciziei recurate, la materialele pricinii lipsesc.

Prin urmare, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 15 august 2014, în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Iurie Martiniuc nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Iurie Martiniuc, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Iurie Martiniuc ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de Iurie Martiniuc se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Vera Macinskaia

Dumitru Mardari